

Allergiset sairaudet ja ammatinvalinta

4.11.2010

Tari Haahtela, Matti Hannuksela, Mika Mäkelä, Paula Kauppi, Riitta Sauni, Erja Tommila, Erkki Valovirta

Allergiset sairaudet ovat nuorten yleisin krooninen sairausryhmä Suomessa. Suurin osa oireilusta on lievää. Osa nuorista paranee aikuisikään mennessä, mutta osalla oireet jatkuvat tai palaavat epäsuotuisissa olosuhteissa. Ammatinvalinnan osalta eniten ongelmia aiheuttaa käsi-ihottuma. Lapsuusiän laaja-alaista atooppista ihottumaa seuraa usein aikuisiän käsi-ihottuma.

Allergiselle nuorelle ei aseteta ohjauksessa ehdottomia rajoituksia. Ammatinvalinnassa on tärkeintä opiskelumotivaatio ja halukkuus alalle. Terveystekijät otetaan huomioon, mutta ne eivät saa tarpeettomasti rajoittaa hakeutumista mieluisalle alalle. Allergiset nuoret selviävät erilaisissa työtehtävissä yleensä hyvin. Ohjauksessa ja valistuksessa otetaan huomioon allergisen nuoren oireiden laatu, vaikeus, kehitys sekä oireita lisäävät tekijät ja hoidon tarve.

- ▶ **Astma.** Vuosia oireettomana ollut astma ei rajoita ammatinvalintaan, mutta on mahdollista että oireet ilmaantuvat uudelleen pölyisessä tai ärsykeisessä työssä. Astma, joka pysyy oireettomana kohtuullisella lääkityksellä, ei rajoita ammatinvalintaa. Poikkeuksena on pelastajan työ, johon liittyy savusukellusta. Vaikeaa astmaa sairastavat soveltuvat huonosti työhön, jossa altistutaan voimakkaasti hengitystieärsykeille, kuten pölyille, hajuille tai kylmälle.
- ▶ **Allerginen nuha** ei yleensä rajoita ammatinvalintaa, vaikka on mahdollista että nuha pahenee pölyisessä ja ärsykeisessä työssä.
- ▶ **Atooppinen ekseema.** Lievää ekseemaa sairastaville ei aseteta rajoituksia. Jos nuorella on keskivaikea-vaikea ekseema, etenkin käsissä, vältetään ammatteja, joihin liittyy jatkuvaa märkää ja likaista työtä. Esimerkkejä ovat likainen siivoustyö sekä työt, joissa altistutaan voimakkaasti ja toistuvasti kemikaaleille tai joudutaan pesemään käsiä tihein välein tai käytetään pitkiä aikoja tiiviitä kumi- tai muovihansikkaita. Lievää atooppista ihottumaa sairastaville ei aseteta rajoituksia.

On mahdotonta etukäteen arvioida, miten allerginen nuori selviytyy valitsemassaan ammatissa. Siksi ehdottomia kieltoja ei ole. Ihminen voi selviytyä työssään hyvin lääkityksen, suojauksen ja työterveyshuollon avulla, vaikka työssä on allergiariskejä. Esimerkiksi eläinlääkäreinä tai keittiötyössä on paljon allergikkoja.

Ohjauksessa kerrotaan riskeistä ja siitä, että oireet voivat pahentua tietyissä altistumistilanteissa. Samoin kerrotaan, miten toimitaan, jos allergiaoireiden lisääntyminen liittyy selvästi työhön ja on harkittava kuntouttavia toimia tai alan vaihtoa.

Kansallinen allergiaohjelma 2008–2018, Allergiset sairaudet ja ammatinvalinta-työryhmä: Tari Haahtela, Matti Hannuksela, Mika Mäkelä, Paula Kauppi, Riitta Sauni, Erja Tommila, Erkki Valovirta